

Kommunalt smittevern

Nyttig forskning i dusjen

Det er ikke få millioner som de siste årene har rent ut med badevannet i Stavangers svømmehaller, gymsaler og idrettsanlegg. Hensikten har vært god – å forebygge smitte av den fryktede legionella-bakterien, som tok livet av sju mennesker i Stavanger i 2001 og som dukket opp igjen i Tastahallen i 2007.

Legionella er riktignok ingen hyppig dødsårsak, snarere tvert imot, men det er forståelig og riktig at et såpass dramatisk utbrudd som det vi hadde i Stavanger i 2001, fører til omfattende og kostbare tiltak for å forhindre at det skal skje igjen.

Men det viktigste er jo at tiltakene som settes inn, faktisk virker, spesielt når de koster så mye for kommuner som kunne

ha svært god bruk for pengene til andre gode formål, for eksempel i skolesektoren.

DERFOR ALL HONNØR til Stavanger Eiendom, som fikk forskningsinstituttet IRIS til å undersøke om den kostbare gjenomsylingen av dusjanlegg Folkehelseinstituttet tilråder, faktisk tar knekken på de farlige bakteriene. Nå viser under-

Legionella

- ▶ En bakterieslekt som kan forårsake en stygg infeksjonssykdom, den såkalte legionærsyken.
- ▶ Smittede kan få hodepine, muskelsmerter og bli slappe, få høy feber og ondartet lungebetennelse.
- ▶ Sykdommen kan være dødbringende, men bare et fåtall av dem som smittes av legionella, blir syke.
- ▶ Ved et utbrudd av legionella i Stavanger i 2001, døde sju mennesker. Det førte til kostbare forebyggings-tiltak.

søkelsene at spylingen ikke gjør noe fra eller til. Da kan man jo like godt slutte med den, og det går rådmannen i Stavanger logisk nok inn for. De 10–15 millionene kroner det koster i året, kan man få god bruk for til andre ting.

Derimot har et mindre og atskillig rimeligere tiltak god effekt – ganske enkelt å tappe ut det første vannet i slangen og dusjhodet før dusjing starter. Dette er da også – like logisk – et av de nye tiltakene rådmannen går inn for. Og virker det i kommunale dusjer, virker det vel også i private? Nå er det vel ikke ofte at noen smittes av legionella i sin egen dusj – vi kjenner i farten ikke til om det har skjedd i det hele tatt – men uansett skulle vi altså være nok så trygge om vi lar vannet renne litt før vi går inn i dusjen, og det gjør vel de fleste.

IFOLKEHELSEINSTITUTTET er man fremdeles skeptisk til omleggingen i Stavanger og mener at det ikke er godt nok bare å tappe ut det første vannet før dusjing. Direktør Truls Krogh sier riktignok at han ikke kjenner hele innholdet i forskningen fra Stavanger, og at man er villig til å lære. Det hadde kanskje vært en tanke for IRIS og Folkehelse å møtes for å snakke sammen om saken?

Vi går ut fra at Stavanger Eiendom og rådmannen nå er sikre på at de nye forskningsresultatene er pålitelige. Hvis de er det, kan både Stavanger og mange andre kommuner rundt om i landet spare betydelige summer på driftsbudsjettene. Kanskje kan det være tilsvarende beløp å spare på andre områder ved en like nøye gjennomgang av drift og tiltak?

Dusjanlegget i Tastahallen, hvor en eldre mann ble smittet av legionella i 2007. FOTO: THOMAS FOSSE

Sandnes Frå kunst til grått

Kulturvandalisme

Gamle Høyland Forbruk i Oalsgata 1 i Sandnes har vore eit særprega bygg, ikkje minst takka vere Andreas Bøe si utsmykking av fasaden. Coop-butikkane har ikkje alltid utmerka seg med spennande arkitektur og kunstnarlege ambisjonar, men «Forbruken» var eit godt unntak.

Sidan Høyland Forbruk flyt-

ta til nybygget på Brueland har dessverre skiftande eigarar vist liten respekt for huset i Oalsgata. Botnen vart nådd tidlegare i år, då Bøes utsmykking rett og slett vart malt over med grå farge. Kunstglade sandnesbuar reagerer på slik kulturvandalisme. Eigaren viser til at han skal ha fått godkjenning av byantikvaren. Byantikvaren avvi-

Vandalane

- ▶ Germansk folkeslag som raserte Roma i år 455. Har inspirert mange, også i vår region.

ser dette og seier at han anbefalte huseigaren å få kunstverket reparert av kvalifiserte fagfolk. Men kommunen har ikkje formell lovheimel til å gripa inn. Kunstverk som er malte på betong, er ikkje verna.

Der står saka. Sandnes er blitt ein gråare by. Kommunen bør gjera det som er mogleg for å rekonstruera kunsten.

Stemmer

fra andre aviser

Det nye Nato

Natos nye strategi er at de europeiske landene går sammen om å skaffe seg militær kapasiteter til å drive offensive kriger. De enkelte landene skal spesialisere seg på bestemte roller og kapasiteter. Samtidig skal de gå sammen om å kjøpe inn og drive forsvarssystemer. (...) I stedet for nasjonale forsvar, vil vi få en europeisk militærmakt, som verken kan forsvare Europa eller hvert enkelt land, men som i stedet styrker muligheten for å drive angrepskrig med USA i andre deler av verden.

KLASSEKAMPEN

Borgerlige utfordringer

En av utfordringene for Frp på den ene siden og Venstre og KrF på den andre blir å respektere den posisjonen Høyre har som samlingspunkt på borgerlig side. Selv om Venstre og KrF insisterer på å holde Frp på armlengdes avstand, må de godta at Høyre forsøker å bedre forholdet til Frp. På samme vis må Frp godta at Høyre fortsatt pleier sitt gode forhold til sentrum.

Dagens Næringsliv

Helsepolitisk kruttønne

Sjukehusa i Møre og Romsdal vil få det stadig trangere økonomisk. Det lover ikke godt for det nye helseforetaket som er satt til å forvalte en helsepolitisk kruttønne med en særdeles kort lunte.

Summørsposten

Speed-dating på Vestlandet

Arbeiderpartiet driver en slags politikens speed-dating for å redde stumpene på Vestlandet. (...) Vi tror det skal mer til enn et nokså generelt næringspolitisk program for å vinne vestlendingene.

Adresseavisen

Ambisjon: å toppe listen

Av 15 europeiske land som EU har undersøkt for trafikksikkerhet, ligger Sverige på topp, med færrest drepte i forhold til innbyggertall. Først på femteplass finner vi Norge. Det er ingen grunn til at vi ikke kan toppe listen. På utsatte strekninger tar veistandarden liv, men det gjør også uvetting og uansvarlig adferd.

Aftenposten

pressens faglige utvalg

PFU

Stavanger Aftenblad arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Pressens faglige utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk presseforbund. Organet, som har medlemmer fra presseorganisasjonene og fra allmenheten, behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål (trykt presse, radio og fjernsyn).

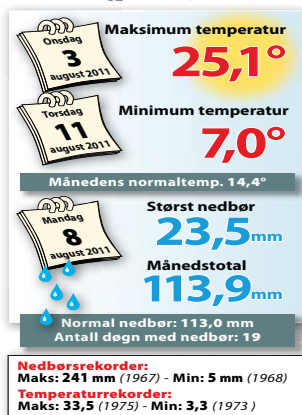
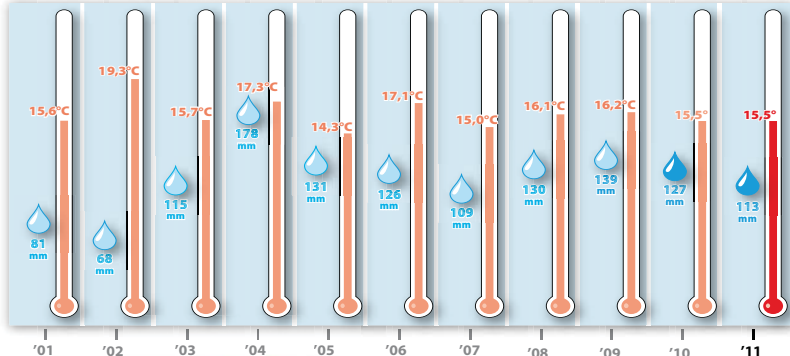
Adresse: Rådhusgt. 17, Postboks 46, Sentrum 0101 Oslo. Telefon: 22 40 50 40. Telefaks: 22 40 50 55. E-post: pfu@presse.no

Aftenbladet betinger seg retten til å publisere i alle Aftenbladets mediekkanaler, herunder å legge stoffet inn i et elektronisk arkiv eller andre databaser som avisen samarbeider med. Unntak fra dette må avtales skriftlig. Publiseringstillikene gjelder for såvel honorert som ikke honorert stoff.

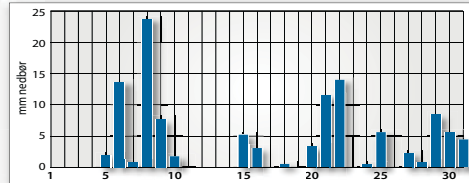
Været August

Været i august 2001–2011, nedbør og temperaturer

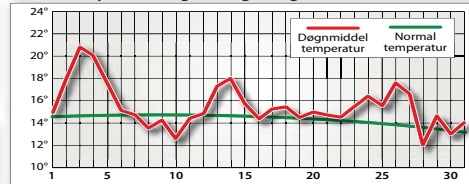
Temperatur målt på Sola - 7 m.o.h. - Nedbør målt på Vålånd 72 m.o.h.

Nedbør i millimeter dag for dag – august 2011

Middeltemperatur dag for dag – august 2011

Samme vær i år som i fjor

► Både middeltemperaturen og nedbøren i august ble tilnærmet normal for årstiden.

ROGALAND

Middeltemperaturen på Sola ble identisk med fjorårets verdi på 15,5 grader som er 1,1 grader over den offisielle normalen som baserer seg på perioden 1961-1990, skriver Roar Inge Hansen i Storm Geo. Sammenligner vi derimot middeltemperaturen i år med middelet for de siste 20 år (1991-2010) vil vi se at årets august var lik denne "normalen". Totalt falt det 114 millimeter nedbør på Vålånd i Stavanger som også er lik det normale og fordelt på 19 nedbørdøgn.

Måneden startet med varm sørøstlig vind og periodevis pent vær. Dagene 2.-5. august hadde alle temperaturer over 20 grader på Sola med månedens høyeste temperatur på 25,1 grader den 3. august. I Stavanger ble det målt 25,9 grader denne dagen. Fra den 5. august

kom et lavtrykk fra De britiske øyer inn over Sør-Norge og fortsatte videre østover med fallende temperaturer og en del regnbyger. Den største døgnnedbøren i Stavanger i august ble målt den 8. august med 23,5 millimeter. Dagen etterpå blåste det kraftig fra nord og nordvest. Da ble den sterkeste vinden for måneden målt på Sola med stiv kuling, mens Eigerøy fyr utenfor Egersund målte hele liten storm.

I dagene 11-13. august gav en svak høytrykksrygg pent vær med mye sol og temperaturer nær 20 grader, men i dagen etter kald nordlig vind blir det ofte kjølig om natten. Den laveste temperaturen på Sola i august ble av den grunn målt natt til den 11. august med 7,0 grader.

Fra den 14. august ble det igjen mer utstabilt med nye lav-

trykk fra De britiske øyer som kom inn over Sør-Norge og Sørskandinavia. Resten av måneden ble derfor preget av regnbyger og mangel på sommervarme. Kun den 26. og 27. august krøp kvikksølvet så vidt over 20 grader. Lengst sør i Rogaland falt det uvanlig mye nedbør den 28. og 29. august i forbindelse med et kraftig lavtrykk i sentrale deler av Nordsjøen som flyttet seg inn mot Sør-Rogaland. På stasjonen Eik Hove falt det 61 millimeter nedbør i løpet av ett døgn.

Selv om temperatur og nedbør var tilnærmet normal i august, var likevel måneden preget av mye skyer og kun korte perioder med sol og varme. Faktisk var det kun en dag som kvalifiserte til betegnelsen "pent vær" - 12. august. Totalt ble det registrert åtte dager med over 20 grader på Sola. Dette er kun litt lavere enn middelet for de siste 10 år. Ellers var det ingen dag med torden eller tåke på Sola.

Legionella IRIS-rapport

– Kostbare legionella-krav må endres

STAVANGER

Norsk kommuner har siden 2005 brukt enorme summer på tiltak for å forebygge legionella som ikke virker, ifølge helsesjef Egil Bjørnløv i Stavanger. KS (kommunenes arbeidsgiver- og interesseorganisasjon) er meget kritisk til Folkehelseinstituttets rådgivning.

Mange norske kommuner har investert i kostbare systemer for å forebygge legionellasmitte, etter anbefaling fra Folkehelseinstituttet. Ny forskning viser at legionellarådene ikke virker.

– Det er veldig beklagelig at kommunene har fått kunnskap og råd fra Folkehelseinstituttet som ikke er faglig holdbare. Det er ikke godt nok. Vi har trodd at retningslinjene er faglig fundert og investert deretter. At Stavanger kommune nå har gått til forskning på dette er prisverdig, men jeg forventer at Folkehelseinstituttet har bedre dokumentasjon når de gir råd, rettet og varaordfører i Stavanger Bjørg Tydal Moe.

Sparer 15 millioner

Stavanger alene sparer mellom 10 og 15 millioner kroner på å legge om rutinene. I tillegg kommer utgiftene fra tidligere år og investeringer som er gjort. Andre norske kommuner følger de samme nasjonale retningslinjene utarbeidet av Folkehelseinstituttet.

– Det er bevist at sjokkoppvarmingen ikke virker. Denne kunnskapen bør få konsekvenser for hele Norge, sier helsesjef Egil Bjørnløv i Stavanger.

Han er ikke i tvil om at forskningsresultatene fra Stavanger kommune og IRIS (International Research Institute of Stavanger), må føre til nye nasjonale føringer.

– Ja, dette bør få konsekvenser og implementere nye nasjonale føringer. Hvis tiltakene ikke virker, kan vi ikke holde oss med dem. Det vil være uansvarlig. Derfor anbefaler vi at veilederen endres, fortsetter helsesjefen.

– Har du alt skrevet brev til Folkehelseinstituttet med krav om dette?

– Nei, men vi har holdt dem underrettet hele tiden.

Bjørnløv har selv bakgrunn

fra Folkehelseinstituttet og har opparbeidet seg stor kunnskap om legionellasmitte etter to utbrudd i Stavanger – det største i 2001. Han forteller at kommunens egne folk fikk mistanke om at sjokkoppvarming og gjennomspyling av kommunens dusjanlegg ikke hadde noe for seg.

– Vi har tatt prøver over flere år og så at det ikke var sammenheng mellom prøveresultat og sjokkoppvarming. Vi har brukt mange penger årlig på dette. Det er vårt anliggende, sier Bjørnløv.

– Og nå har dere funnet ut at det er millioner å spare, ikke bare for Stavanger.

– Det kan fort bli store beløp hvis en ganger Stavangers beløp opp for hele landet.

Nasjonale føringer

Etter legionella-utbruddene i Stavanger i 2001 og i Sarpsborg/Fredrikstad-området i 2005 etablerte Helse- og omsorgsdepartementet en prosjektgruppe som fikk i oppdrag å foreta en grundig gjennomgang av gjeldende regelverk og tilsynsordning, og komme med forslag til permanente tiltak for å begrense smitteoverføring av legionella i Norge.

I forlengelsen av dette er det gitt flere nasjonale føringer for å hindre legionella-smitte, blant annet kommunale dusjanlegg. For ett år siden kom «Vannrapport 115 Forebygging av legionella - en veileder» som kommunene nå følger.

Veiledningen er utarbeidet av Nasjonalt folkehelseinstitutt, Avdeling for vannhygiene, med innspill fra Avdeling for infeksjonsovervåking, Avdeling for bakteriologi og infeksjonsimmunologi og fra sentrale aktører innen industri og VVS-bransjen.

ELISABETH SEGLEM

elisabeth.seglem@aftenbladet.no

Legionella

► I 2001 hadde Stavanger et stort utbrudd av sykdommen lungesykdommen legionella. Sju mennesker døde. Derfor har kommunen vært opptatt av smittevern mot sykdommen. Legionella-bakterier finnes i vann, men er bare farlig for mennesker dersom man puster inn bakterier via såkalt forstøvet vann, altså små, svevende vanndråper. Dusjing gir den type vanndråper.

Vi utfører nå
gastroskopi og koloskopi

Borge Duskeland
Gastroenterolog

Trim Towers ved Kvadrat - www.kolibrimedical.no - 52 69 69 69

KOLIBRI MEDICAL